IC-CIRKUMCIZJONI FIL-BIBBJA

Bosta jistaqsu: "X'inhi din iċ-Ċirkumċiżjoni? Kif issir, u xi tfisser? Meta, u għaliex il-Mulej amarha lil ġensu, lill-poplu Lhudi?" Dawn il-mistoqsijiet, ma għandniex xi ngħidu, tistħoqqilhom tweġiba, li aħna beħsiebna nagħmlu mill-aħjar li nistgħu biex naqdu lill-qarrejja tagħna.

Qabel xejn, il-kelma **Ċirkumċiżjoni** mhix kelma Maltija, iżda hija kelma Latina, mgħaqqda maż-żewġ kelmiet **cirium cidere,** li jfissru **taqta' dawra,** jew aħjar **taqta' madwar.** Dan l-isem, iżda, juri aktar il-mod li bih issir iċ-ċirkumċiżjoni, milli x'inhi fiha nnifisha. U billi d-drawwa taċ-ċirkumċiżjoni bdiet u l-aktar hi mxerrda fost in-nies tax-Xerq, l-isem li kellha sa mill-bidu, u li juri x'inhi u xi tfisser, għandu jkun ta' nisel Xerqi.

Il-kelma Maltija **Ħtin — Ħatna — Taħtan,** li għandha nisel x'aktarx mill-ilsien Arami, toqgħod ħafna biex tfissrilna x'inhi, kif issir u xi tfisser iċ-Ċirkumċiżjoni, u li aħna hawnhekk, fid-dawl tal-Bibbja, beħsiebna nitkellmu fuqha.

X'INHU L-ĦTIN? U META BDIET ID-DRAWWA TIEGĦU?

Il-ħtin hu għamla ta' rit imxerred fit-twettiq tiegħu fost ħafna ġnus tad-dinja l-qadima u tad-dinja tal-lum. Il-qedem ta' dan ir-rit għarib jilħaq sa minn bosta sekli qabel Kristu, għax diġà sa mis-seklu VII Q.K. insibu xhieda tiegħu fil-profeta Ġeremija, li jgħid hekk: "Ara, jiġi żmien, igħid il-Mulej, li nħaqqaqha ma' dawk li huma maħtunin **biss** fil-ġisem: L-Eġit-

Is-siġra antika ħafna tat-tamarino, li taħtha Ġożwe, wara li għadda x-xmara tal-Ġurdan, amar li jsir il-ħtin (iċ-ċirkumċiżjoni) tal-Lhud kollha.

tu, Guda, Edom, ulied Ammon, Moab u dawk kollha li jitqarwżu b'dawra ma' rashom u li jgħixu fil-barra, jiġifieri l-Għarab'' (9: 24, 5).

Fl-Eġittu l-Ħtin kien sa mill-ewwel imperu tal-qedem: il-Kbarat tas-soċjetà, saċerdoti u dawk ta' demm għoli kienu jinħatnu; u Erodotu jgħarrafna (II, 104) li l-Ħtin intiret mill-Eġittu fin-nies tal-Feniċja u f'dawk tas-Sorija, li huma fil-Palestina, sewwa sew kif l-Eġizzjani min-naħa tagħhom infushom kienu wirtuh aktarx minn dawk ta' l-Etjopja. Minn dawk ta' l-Etjopja aktarx ħaduh ukoll l-Għarab, li fosthom il-Ħtin kien sa minn qabel Mawmettu: dan mhux biss ma amarx il-Ħtin, imma lanqas biss semmih fil-Quran.

Il-lum is-seba' waħda mill-popolazzjoni tad-dinja għandhom id-drawwa li jinħatnu. Huma ħafna mit-tribù ta' l-Afrika, fosthom ukoll xi Nsara l-iżjed ta' l-Abissinja, u mhux minn dawk ta' l-Awstralja, tal-Polinesja, ta' l-Amerika u ta' l-Asja.

KIF ISIR IR-RIT TAL-ĦTIN

Kif ġà għidna, is-seba' parti mill-popolazzjoni tad-dinja għandha d-drawwa ta' dan ir-rit tal-Ħin, iżda mhux kulħadd u kullimkien iwettquh bl-istess għamla.

Hu mxerred ħafna qalb il-popolazzjonijiet il-Ħtin tas-subien, ta' l-irġiel; dan isir bil-qtugħ tal-prepuzju, jew b'xi qasma ma' tulu. Hu inqas komuni l-Ħtin fost in-nisa, li jsir b'tiċrita jew bil-qtugħ tal-klitoride.

Il-għorrief ifittxu l-għan ewlieni ta' dan ir-rit għarib u, fost l-oħrajn, Erodotu jgħid li ''l-għan tal-Ħtin huwa l-Indafa''; iżda llum wisq ftit huma dawk li jħaddnu din il-fehma. Oħrajn imbagħad f'dan ir-rit isibu jew għan **''Sagrifikali''**, bħala debħa ta' qima għad-divinità, jew għan **''soċjali''** bħala għelm ta' dħul il-bniedem fis-soċjetà.

IL-ĦTIN: RABTA QADDISA BEJN ALLA U IŻRAELI

Kien x'kien il-għan ewlieni tal-ħtin fost il-ġnus atd-dinja, għal-Lhud iżda kien ta' ħtieġa qaddisa liema bħalha. Kien Alia nnlfsu li amar il-Ħtin lil Abram, meta kellu 99 sena, u lil dawk li kienu minn niesu; dan Alla għamlu bħala patt u fl-istess ħin bħala għelm tar-rabta reliġjuża bejnu u bejn il-poplu minnu magħżul. **''Aħtnu ġisimkom bħala għelm ta' rabta bejni u bejnkom. F'egħluq it-tmint ijiem mit-twelid jinħatan kull tifel sew jekk jitwieled f'darkom minn demmkom, sew ukoll minn demm barrani. Kull sabi mhux maħtun, li ma qatax il-prepzju minn ġismu, jiġi mwarrab mill-poplu tiegħi''** (Esodu 17: 11).

Dan il-amar, mela, li kull sabi għandu jinħaten wara ftit jiem li jitwieled, kien juri r-rieda t'Alla, li kull Iżraelita għal ħajtu kollha jiġi konsagrat 'l Alla, u b'dak ir-rit jew ċerimonja tal-Ħtin dlonk jidħol jieħu sehem fix-xirka reliġjuża ta' Iżrael.

Il-għedieb imhedded mil-liġi għal min jonqos mill-amar tal-Mulej, għal kull Iżraelita kien iebes u aħrax ħafna; il-kelmiet **''jiġi mbarri mill-poplu tiegħi''** kienu jfissru bħallikieku skomunika, jew mewt ċivili u f'xi każi wkoll mewt vera tal-ġisem.

Madankollu, wara li l-Lhud kienu ħelsu u ħarġu mill-jasar ta' l-Eġittu, dawk li twieldu waqt il-mixi tagħhom fid-deżert ma ġewx maħtunin; u aktarx għalhekk Alla bħala kastig tar-rewwixta ta' Kades, kien amar li jitneħħa dak ir-rit li kien għelm u sedqa tar-rabta tiegħu mal-Lhud. Maħlula u mwarrba dik ir-rabta bejn Alla u l-Lhud, dawn ġew bħala skomunikati u mifrudin mill-Mulej Malli iżda

waslu biex jidħlu fl-Art Imqaddsa, lilhom imwiegħda, Alla amar lil Ġożwè biex "**isawwar skieken tal-ħaġar u jwettaq mill-ġdid il-ħtin ta' wlied Iżrael**" (5: 2). U b'hekk iġġeddet ir-rabta bejn Alla u l-poplu Tiegħu.

Iżda l-akbar u l-aqwa ħtieġa li kienet tistħoqq lill-Ħtin ġiet magħrufa u mogħtija mill-popluL hudi "**Wara ż-żmien tal-jasar, wara l-Eżilju**": il-Lhud biex iwettqu dan ir-rit kienu jġarrbu saħansitra l-istess mewt (Ara I Mak. 1: 36; II Mak. 6: 10). Fis-sena 167Q.K. mitmuma l-persekuzzjoni ta' Antjoku Epifani IV, il Ħtin u l-ħarsien ta' Jum is-Sibt, hekk għolew fil-ġieh quddiem għajnejn il-poplu, li kienu stmati bħala "ġejjin mis-sema." U wkoll, xi 100 sena q.K. il-kittieb ta' l-Apokrifu "Ktieb tal-Ġublew", kiteb: "**Ukoll l-Anġli tas-sema huma maħtunin**" (15: 27).

FORMALIŻMU FIR-RIT TAL-ĦTIN

Bħalma dejjem u f'kollox aktarx jiġri, biż-żmien u qajl qajl, il-biċċa l-kbira tal-poplu Lhudi, ma bdietx tagħti kaž **ta' l-element spiritwali** li kellu dejjem ikun imsieħeb ma' l-element materjali fir-rit tal-Ħtin biex dan jieħu l-ħajja u jkun siewi, u jiġi milqugħ minn Alla; kienu nsew il-Lhud li l-qtugħ tal-prepuzju, ħaġa moqżieża, kienet biss għelm ta' l-indafa tal-qalb, li kellha sseħħ bil-ħarsien tal-liġi. Minn ħafna Lhud dak ir-rit kien magħruf qisu bħala att mogħni minnu nnifsu b'virtujiet i nfallibbli, li bil-ħtin jiġu mogħtija lill-bniedem. U tassew, jingħad li '**l hemm Abram joqgħod f'bieb l-infern u ma jħalli qatt li xi Iżraelita maħtun jinżel fih; jekk imbagħad, qatt xi ħadd ma jkun jistħoqqlu li jsalva ruħu, qabel ma jinżel fl-infern, il-patrijarka Abraham b'miraklu jħassar minnu qabel xejn kull sinjal ta' ħtin**" Gen. Rabba, XLVII, 8).

Din il-fehma qarrieqa tal-Lhud fuq is-siwi tal-Ħtin ġiet dejjem miċħuda, l-iżjed mill-Profeti, li kienu jtambru bil-qawwa kollha u bla hedu fuq **Ħtin il-widnejn u Ħtin il-qalb.** "**Itħatnu f'isem il-Mulej u qaċċtu l-prepuzji tagħkom minn qalbkom, O nies ta' Ġuda u intom li tgħammru f'Ġerusalem, sabiex ma tinfexx qillti f'nar qerriedi**" Ger. 4: 4; u ara wkoll 6: 10; 9: 25; Eż. 44: 7; Atti 7: 51).

FEJN U MINN MIN ISIR IL-ĦTIN

Il-Ħtin isir jew f'dar il-familja, jew fis-Sinagoga, quddiem mill-inqas għaxar xhieda. Jithejjew għal dan ix-xogħol żewġ pultruni jew siġġijiet sbieħ: waħda għall-kap tad-dar u l-oħra għall-Profeta Elija, li kif jemmnu l-Profeta Elija jkun hemm iħares dak ir-rit jew ċerimonja. Ministru speċjali jew l-istess missier tat-tfajjel, waqt li jaqta' jew iċarrat il-prepuzju, igħid din it-talba: "**Ikun imbierek il-Mulej Alla tagħna, li qaddisna bil-amar tiegħu u tana l-Ħtin Imqaddes.**"

Missier it-tarbija, li f'dan qatt ma jista' jonqos, iwieġeb: "**Il-Mulej Alla tagħna, li tana l-grazzja li ndaħħlu lil dan l-iben tagħna fl-allejanza ta' missierna Abram**". U dawk kollha li jkunu hemm iwieġbu: "**Imbierek dak li int għażilt bħala iben**" (V.M.B.B., p. 290).

M'għandux wieħed jinsa: meta Alla waqqaf il-Ħtin fil-persuna ta' Abram, lil dan kien ukoll bidillu ismu; għal-hekk daħlet id-drawwa lil dak li jinħaten ituh ukoll l-isem. Ukoll l-Iben Waħdieni t'Alla qagħad għall-Ħtin, tmint ijiem wara li twieled, u tawh l-isem ta' Ġesù, bħalma kien ġie msejjaħ mill-Anġlu minn qabel ma niżel u sar bniedem" (Luqa 2: 2).

IL-ĦTIN MAGĦMUDIJA

Ħafna teologi jgħallmu li bir-rit tal-ħtin kienet tiġi nfusa l-grazzja qaddisa, billi b'dak ir-rit it-tarbija kienet tiġi mdaħħla fil-"**poplu ta' dawk li jemmnu**". Iżda wieħed għandu jiftakar li dak ir-rit sagru ma kienx iġib dak l-effett **minnu nnifsu** "posito ritu", bħalma fis-Sagramenti tal-Liġi l-Ġdida, imma biss "bħala ombra talmagħmudija". Sewwasew bħalma d-demm imxerred fuq l-egħtiebi tal-bwieb tal-Lhud, fl-Eġittu ma ħelisx mill-mewt lill-primoġeniti **minnu nnifsu,** bil-qawwa tiegħu nnifsu, imma biss għax kien figura tad-**Demm tal-Ħaruf bla tebgħa, Kristu.**"

Il-amar tal-Ħtin kien jiswa biss sakemm Ġesù Kristu waqqaf minfloku l-Magħmudija (Atti 15: 5-29).

San Pawl kiteb hekk lill-Kolossin: "Bil-għaqda ma' Kristu fil-Magħmudija, l-Insara jwettqu l-vera Ħatna, maħluqa minn Kristu nnifsu. Għax fih tgħammar il-milja kollha tad-divinità, fil-ġisem, u marbutin miegħu, intom għandkom mill-milja tiegħu. Fih intom kontu maħtunin, bi ħtin mhux magħmul bl-id, bit-tneħħija ta' ġisimkom tal-laħam, bil-Ħtin ta' Kristu. Midfunin miegħu bil-Magħmudija, qomtu wkoll miegħu bil-fidi fil-qawwa t'Alla, li qajmu minn bejn l-imwiet. Lilkom li kontu mejtin miegħu u ħafrilkom dnubietkom kollha" (2: 11-12).

SEJĦA GĦALL-VOKAZZJONIJIET MISSJUNARJI FL-ART IMQADDSA

San Franġisk d'Assisi, sewwasew 750 sena ilu (fl-1219), kien telaq ibaħħar bħala xandari ta' Kristu u niżel fl-art tal-marsa ta' AKRI (fix-Xerq), fejn minn hemm Uliedu, Irħieb Franġiskani, xterdu mal-Palestina kollha, fl-Eġittu, fil-Libnan, fit Turkija, f'Ċipru, u, saħansitra fl-imbegħda Armenja, fejn baqgħu u għadhom sal-lum. F'dawn l-imkejjen huma għarrfu lil Ġesù, żammu l-Knisja ta' Ruma, fetħu skejjel, imkejjen għall-morda, għall-għorba u għall-imsejknin; u ma' kullimkien ipprietkaw il-paċi, waqt li huma ppersegwitati u maqtula.

Missjoni kbira u mferrxa, bħalma hi din ta' l-Art Imqaddsa, titlob personal kbir fil-għadd: mhux anqas minn 500 patri missjunarji Franġiskani. Nitolbu 'l Alla, għalhekk, biex jibgħat żgħażagħ ġodda fi ħdan l-Ordni Franġiskan biex ikunu jistgħu jissuktaw il-Missjoni tal-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa mibdija minn Franġisku u mwassla minn Uliedu, l-Irħieb Franġiskani, saż-żmenijiet tal-lum.